

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA KLASY SZÓSTEJ
SP im. PAPIEŻA JANA PAWŁA II
W MONIATYCZACH**

I. SPRAWDZANIE I OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Na lekcjach języka polskiego **uczeń jest oceniany** za:

- wiedzę i umiejętności, których zakres określony jest podstawą programową i ogólnymi oraz szczegółowymi wymaganiami na poszczególne oceny,
- zaangażowanie w pracę na lekcji.

Ocenianie bieżące ucznia obejmuje:

- wypowiedzi ustne,
- wypowiedzi pisemne,
- technikę czytania,
- czytanie ze zrozumieniem,
- znajomość treści czytanych lektur,
- recytację,
- ortografię i interpunkcję,
- aktywność i zaangażowanie w pracę na lekcji,
- prace dodatkowe,
- udział w konkursach,
- prowadzenie zeszytu.

Formy i sposoby oceniania:

- prace pisemne (dłuższe i krótkie formy wypowiedzi),
- prace klasowe,
- sprawdziany,
- odpowiedzi ustne,
- dyktanda,
- sprawdziany,
- kartkówki,
- kontrola zeszytu przedmiotowego,
- kontrola zeszytu ćwiczeń,
- recytacja z pamięci,
- praca w grupie,
- praca domowa,
- zaangażowanie w pracę na lekcji.

Częstotliwość oceniania:

- prace klasowe - raz w półroczu,
- sprawdziany, wypracowania – około dwóch - trzech - razy w półroczu,
- kartkówki i dyktanda - według potrzeb,
- prace domowe i aktywność oraz umiejętność pracy w grupie, zadania dodatkowe,
- odpowiedzi ustne oceniane są w zależności od potrzeb i sytuacji; nie muszą dotyczyć wszystkich uczniów,
- zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń - przynajmniej raz w roku szkolnym,
- recytacja – minimum raz w roku.

Skala ocen:

1. Oceny bieżące, oceny klasyfikacyjne półroczne i oceny roczne ustala się w sześciostopniowej skali: ocena celująca – 6; ocena bardzo dobra – 5; ocena dobra – 4; ocena dostateczna – 3; ocena dopuszczająca – 2; ocena niedostateczna – 1.

2. Ocenę klasyfikacyjną półroczną i roczną wystawia się z uwzględnieniem wyżej wymienionej skali. Ocena klasyfikacyjna półroczna i roczna nie jest średnią ocen bieżących.

3. Prace pisemne są punktowane, a ocena końcowa uzależniona jest od liczby uzyskanych punktów:

- ocena niedostateczna od 0 do 30%
- ocena dopuszczająca od 31 do 50%
- ocena dostateczna od 51 do 74%
- ocena dobra od 75 do 90%
- ocena bardzo dobra od 91 do 96%
- ocena celująca od 97 do 100%

4. Za aktywność zamiast oceny używa się pomocniczo znaku „+” i stosuje się jego zamianę na oceny, zgodnie z regułą pięć plusów (+ + + + +) ocena bardzo dobra. Przez aktywność rozumiemy: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, poprawne wykonanie ćwiczenia, aktywną pracę w grupie, wykonywanie zadań dodatkowych.

5. Prace klasowe, dyktanda, recytacja oraz sprawdziany i omawianie lektur zapowiadane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Przed sprawdzianem oraz pracą klasową wiadomości są powtarzane.

6. Ocena jest jawna i na prośbę ucznia lub rodzica ustnie uzasadniana.

7. Zapewnia się wgląd do prac dziecka na prośbę rodzica, a prace pisemne są przechowywane w szkole do końca sierpnia roku, w którym są pisane.

Zasady i sposoby poprawy oceny.

- Uczeń ma prawo do jednej poprawy oceny niedostatecznej z pracy klasowej lub sprawdzianu w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem oraz zgodnie z zapisami Statutu Szkoły. Poprawiona ocena nie anuluje pierwszej oceny z pracy klasowej.
- Kartkówki nie podlegają poprawie.
- Wszystkie prace klasowe i dyktanda uczeń musi poprawić, czyli dokonać analizy i korekty popełnionych błędów.
- Jeżeli uczeń podczas pracy klasowej lub sprawdzianu czy dyktanda pisze swoją pracę niesamodzielnie („ściąga”), otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości poprawy.
- Uczeń może być w ciągu semestru trzy razy nieprzygotowany, z wyjątkiem zapowiedzianych prac kontrolnych, przeczytanej lektury, recytacji, jednak musi to zgłosić przed zajęciami. Nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku jako nieprzygotowanie; przy czym za nieprzygotowanie uznawane są także: brak zeszytu, podręczników i pracy domowej. Zgłoszone przez ucznia nieprzygotowanie po wywołaniu go do odpowiedzi, skutkuje wpisaniem oceny niedostatecznej do dziennika.
- Nie ocenia się ucznia, znajdującego się w trudnej sytuacji losowej lub po dłuższej (usprawiedliwionej nieobecności w szkole) przez trzy dni.
- Uczeń nieobecny dłuższy czas w szkole jest zobowiązany do nadrobienia zaległości i uzupełnienia zeszytu oraz zeszytu ćwiczeń niezwłocznie (do trzech dni).

Ustalenia końcowe

1. Przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.
2. Jeżeli przewidywana ocena półroczna lub roczna jest oceną niedostateczną, nauczyciel

ma obowiązek poinformować o niej ucznia, a za pośrednictwem wychowawcy klasy jego rodziców (opiekunów prawnych) cztery tygodnie przed radą kwalifikacyjną.

3. Ustalona przez nauczyciela na koniec roku szkolnego ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego zgodnie z zasadami i zapisami statutowymi szkoły.
4. Uczeń z opinią lub orzeczeniem, wydanym przez PPP, ma dostosowaną formę wykonywania niektórych zadań i oceniany jest w oparciu o zalecenia poradni.
5. Ocena z przedmiotu nie ma wpływu na ocenę z zachowania .
6. Szczegółowe kryteria sprawdzania i oceniania prac pisemnych, zeszytu przedmiotowego ucznia oraz recytacji i dyktanda stanowią dodatek do PSO.
7. Sposoby oznaczania błędów i ich klasyfikacja stanowią dodatek do PSO. Nauczyciel ma obowiązek zapoznać uczniów ze sposobem oznaczania błędów.

OGÓLNE WYMAGANIA Z JEZYKA POLSKIEGO **DLA UCZNIĄ KLASY SZÓSTEJ**

niedostateczny

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy szóstej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy szóstej umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy szóstej pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania
i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować
- poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- uczeń biegłe się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej, proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy,

rozwija własne uzdolnienia.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VI

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

I.Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

SŁUCHANIE

- skupia uwagę na prostych wypowiedziach innych osób
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą)
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcję, w tym przepis
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, i uzupełnia różne typy notatek graficznych o te informacje
- rozumie ogólny sens słuchanych utworów
- rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów
- dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi)
- rozpoznaje manipulację

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji (autor, narrator, czytelnik, słuchacz)
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, zawiadomienie, instrukcję, ogłoszenie, w tym przepis
- wskazuje najważniejsze informacje w przeczytanym tekście, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost, i uzupełnia na podstawie czytanego tekstu różne typy notatek graficznych o te informacje
- wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozumie ogólny sens czytanych utworów
- określa nastrój wypowiedzi
- wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz
- rozpoznaje manipulację
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorcę
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, wyróżnia pauzę koniec wypowiedzenia
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot)
- rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik)

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone
- wskazuje cudzość

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym
- wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych
- wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, poradnika, leksykonu, czasopisma, podanej strony internetowej

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- mówi o swoich reakcjach czytelnicznych
- porównuje swoje wrażenia związane z odbiorem innych tekstów
- wyraża swój stosunek do postaci
- odróżnia fikcję od rzeczywistości
- rozpoznaje typowe elementy fikcji, charakterystyczne dla poznanych gatunków
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych w baśniach, legendach, mitach, bajkach, opowiadaniach, powieściach
- odróżnia autora od osoby mówiącej w tekście literackim
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi
- określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- omawia akcję
- wyodrębnia w utworze epickim wydarzenia układające się w wątki
- rozpoznaje baśń, legendę, bajkę, mit, powieść, opowiadanie, komiks, fraszkę, wiersz, przysłowie
- rozpoznaje wers, strofę, rym, refren, rytm
- odróżnia wiersz rymowany od nierymowanego (białego)
- rozpoznaje przenośnię, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- wyodrębnia film, program informacyjny, program rozrywkowy, spektakl teatralny spośród innych przekazów i tekstów kultury oraz potrafi nazwać ich tworzywo (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa)
- odczytuje informacje z plakatu teatralnego.

III. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem
- formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym
- w rozmowie zadaje pytania uzupełniające
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje
- wyraża wprost swoje intencje
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie, instrukcję, gratulację, życzenia, przekonać, zachęcić, przestrzec
- stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu
- za pomocą prostych zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę
- za pomocą prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat, fotografię
- wygłasza tekst utworu z pamięci (teksty poetyckie, fragmenty prozy).

PISANIE

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne

- na jego końcu
- zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h
- tworzy proste wypowiedzi oraz notatki na podany temat
- uzupełnia prosty schemat, tabelę
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego i szczegółowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układa plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, proste sprawozdanie
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze z dialogiem
- za pomocą prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci
- za pomocą prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu, fotografii
- stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne), składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu), fleksji (stosuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu), fonetyki (dzieli wyrazy przy przenoszeniu do następnej linii, zna sposoby oznaczania miękkości głosek, zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek ustnych, dźwięcznych i bezdźwięcznych)
- stara się dbać o estetykę zapisu wypowiedzi.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

SŁUCHANIE

- słucha innych, uczestniczy w rozmowie oraz innych sytuacjach komunikacyjnych (zadaje pytania, odpowiada, instruuje, gratuluje, zaprasza, przeprasza)
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu
- tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu
- rozpoznaje proste intencje niewyrażone wprost
- wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne i literackie
- na podstawie intonacji odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorcę
- odróżnia fakty od opinii, wskazuje elementy perswazji

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- określa temat i główną myśl tekstu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje cytaty
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, zawiadomienia, ogłoszenia, instrukcji, przepisu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi,

opowiada fabułę usłyszaną historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu, wskazuje morał wyrażony wprost

- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne, literackie, reklamowe
- rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu), akapitów i marginesów w tekście prozatorskim
- wskazuje wersy, strofy, rymy w tekstach poetyckich
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot, dopełnienie, przydawka, okolicznik)
- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego, zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania nierozwiniętego
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, rodzajów gramatycznych (rzeczownik, przymiotnik, zaimek w związku z rzeczownikiem), osób, czasów i rodzajów gramatycznych (czasownik), określa stopień przymiotnika i przysłówka
- posługuje się alfabetem, uwzględnia różnice między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, szkolnego słownika języka polskiego, słownika frazeologicznego
- korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych, leksykonu, poradnika

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- nazywa swoje reakcje czytelnicze
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątki
- wyodrębnia wątki
- wskazuje elementy akcji
- wskazuje w utworze cechy baśni, legendy, bajki, mitu, opowiadania, powieści, wiersza, fraszki, komiksu
- rozpoznaje przysłowie
- wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- posługuje się terminami: wiersz rymowany i nierymowany (biały)
- wyodrębnia film spośród innych dziedzin sztuki
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, kurtyna, kulisy, próba, program teatralny, afisz, ujęcie, kadr, plan
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)
- odczytuje przesłanie baśni, odczytuje morał bajek, zauważa metaforyczny charakter mitu
- odczytuje informacje z plakatu teatralnego

III. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej

- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, stosuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- formułuje pytania zamknięte i otwarte
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- składa życzenia, gratulacje, instruuje, przekonuje, zachęca, przestrzega
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, fotografię, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażeń przyimkowych)
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem, postawą ciała)

PISANIE

- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji
- odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
- poprawnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki
- konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym
- używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych, stosuje przecinki
- w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- samodzielnie zapisuje dialog
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi
- układa opowiadanie odtwórcze z dialogiem oraz z elementami opisu, krótką relację, proste sprawozdanie, zaproszenie, ogłoszenie, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, regulamin
- redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu
- zapisuje instrukcję z uwzględnieniem sformułowań wskazujących na kolejność wykonywanych czynności
- tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, obrazu, ilustracji, fotografii, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażeń przyimkowych)
- w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny
- stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone, rozdziela

przecinkiem wypowiedzenia składowe w wypowiedzeniu złożonym), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników, zaimków, liczebników; poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym)

- stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

SŁUCHANIE

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych oraz odtwarzanych utworów
- w typowych sytuacjach komunikacyjnych cytuje wypowiedzi innych, wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu (również te niewyrażone wprost)
- na podstawie słuchanego tekstu tworzy notatkę, pisze krótkie streszczenie
- odróżnia wypowiedzi literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przerośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (omawia przesłanie baśni, objaśnia morał bajki, wyjaśnia metaforyczny charakter mitu)
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorców
- na podstawie intonacji odróżnia zdania neutralne od wykrzyknikowych

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio
- rozumie funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi
- objaśnia przerośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi
- odróżnia teksty literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przerośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne w zaproszeniach, życzeniach, gratulacjach, ogłoszeniach, zawiadomieniach, instrukcjach, przepisach
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji, wprowadza pauzę
- wskazuje różnice między rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, liczebnikami, zaimkami, przyimkami i spójnikami
- rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, pojedyncze i złożone (współrzędnie i podrzędnie)
- rozpoznaje równoważnik zdania
- wydziela w zdaniu grupę podmiotu i orzeczenia
- rozpoznaje zdania bezpodmiotowe
- ustala stosunki nadrzędno-podrzędne i współrzędne z zdaniem pojedynczym
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to)
- odróżnia wyrazy gwarowe od potocznych

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wie, jakiego typu informacje zawierają słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych, słownik

frazeologiczny
i umiejętnie je stosuje

- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze
- porównuje swoje wrażenia związane z odbiorem innych tekstów kultury
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątek
- rozpoznaje typowe elementy fikcji, charakterystyczne dla poznanych gatunków
- omawia zależność osoby mówiącej (narratora, podmiotu lirycznego) i świata ukazanego w utworze
- posługuje się pojęciami: akcja, fabuła, związek przyczynowo-skutkowy
- omawia powiązania między częściami tekstu (rozdział, podrozdział) w dłuższym utworze prozatorskim, np. w opowiadaniu, powieści
- identyfikuje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks, opowiadanie, powieść, fraszkę, wiersz, przysłowie
- omawia akcję w utworze dramatycznym
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, rytmu oraz objaśnia znaczenie i funkcję środków poetyckich, takich jak: przenośnia, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- dostrzega zależność między zastosowanymi w utworze środkami stylistycznymi a treścią
- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego, zna główne etapy powstawania filmu i przedstawienia, rozumie pojęcie adaptacji
- określa zadania twórców dzieła filmowego – aktora, reżysera, scenarzysty
- określa zadania twórców dzieła teatralnego – aktora, reżysera, dekoratora, suflera
- posługuje się pojęciami z zakresu sztuki filmowej, np. kadr, scena, plan
- posługuje się pojęciami związanymi z przedstawieniem teatralnym i sztuką teatralną
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada
- konfrontuje sytuację bohaterów z własnym doświadczeniem
- odczytuje przesłanie utworu

III. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej, takiej jak: podziękowanie, przemówienie, wystąpienie
- przedstawia własne zdanie w rozmowie
- przestrzega zasad kulturalnej rozmowy
- dyskutuje na wybrany temat
- świadomie dobiera wypowiedzenia, by osiągnąć zamierzony cel (np. zachęcić, przekonać, przestrzec)
- tworzy spójne, logiczne wypowiedzi
- świadomie dobiera intonację zdaniową
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami; łączy

- za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń
 - wyjaśnia motywy postępowania postaci
 - gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
 - wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłowki i wyrażenia przymikowe
 - w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, fotografię, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji
 - i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia, poprawnie używa odpowiedniego stopnia przymiotnika i przysłówka)
 - objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów
 - odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów
 - umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone; stosuje odpowiedni szyk wyrazów w zdaniu; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach), wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu
 - stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi

PISANIE

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji, poprawnie używa i zapisuje formy niesobowe czasownika
- w kilkuzdaniowych wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji
- w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne, zastępuje powtarzające się w tekście wyrazy odpowiednimi zaimkami
- w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- układa życzenia, gratulacje, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie, zawiadomienie, zaproszenie
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
- pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń (pamiętnik, dziennik)
- zapisuje dialog w opowiadaniu
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, fotografię, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia)
- opisując obraz, rzeźbę, ilustrację, plakat, fotografię; stosuje podstawowe słownictwo charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki
- dostrzeże błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

SŁUCHANIE

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, potrafi ustosunkować się do wypowiedzi innych oraz nawiązać do nich podczas własnej wypowiedzi
- uzasadnia swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi, w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytaniu znaczeń dosłownych i przenośnych
- wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce
- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator)
- w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii
- wskazuje typowe elementy stylistyczne i graficzne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, zawiadomieniach, instrukcjach, przepisach
- dostrzega relacje między takimi elementami konstrukcji, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu
- interpretuje głosowo wybrane fragmenty prozy
- rozumie funkcje użytych w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, pojedynczych i złożonych, równoważników zdań
- rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych
- wykorzystuje wiedzę o języku podczas analizy różnych tekstów kultury

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych, słownik frazeologiczny)
- konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim oraz środków stylistycznych w utworze poetyckim (w tym rozróżnia ożywienie i uosobienie jako rodzaje przenośni)
- omawia funkcje elementów realistycznych i fantastycznych w: baśniach, legendach, mitach, bajkach, opowiadaniu, powieści
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu, rytmu, refrenu do interpretacji utworu
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze dramatycznym
- rozumie powiązania między częściami utworu dramatycznego (akt, scena)
- dostrzega zależność między rodzajem i funkcją komunikatu a jego odbiorcą (programy edukacyjne, rozrywkowe, informacyjne, reklamy)

- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy; dostrzega różnice między celem tych programów
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami.

III. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- tworzy wypowiedź zróżnicowaną stylistycznie w zależności od intencji nadawcy, sytuacji komunikacyjnej i rodzaju adresata
- tworzy wypowiedź zróżnicowaną ze względu na funkcję komunikatu (ekspresywna, impresywna, poetycka)
- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, cytuje, stosuje się do reguł grzecznościowych
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego
- zadaje pytania alternatywne (przedstawia rozmówcy dwie możliwości rozwiązania problemu)
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
- posługuje się przysłowiami i powiedzeniami regionalnymi
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi
- wykorzystuje wiedzę o częściach mowy podczas tworzenia własnej wypowiedzi
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka.

PISANIE

- potrafi zastosować reguły ortograficzne w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów, pisowni *nie* w przeciwstawieniach)
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu
- wprowadza i przekształca różne typy wypowiedzi w zależności od celu i intencji wypowiedzi (zdania pojedyncze i złożone, równoważniki zdań)
- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji
- uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
- komponuje i przekształca plan wypowiedzi
- pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń, sprawozdanie
- świadomie wprowadza dialog, słownictwo opisujące przeżycia bohaterów jako element ożywiający akcję

- tworzy folder, charakterystykę, komiks
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej), składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzeń złożonych, wydziela przecinkiem lub wpisuje w nawias wypowiedzenia wtrącone), fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym), fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów)
- dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

SŁUCHANIE

- w rozmowie i innych sytuacjach komunikacyjnych celowo odwołuje się do wypowiedzi innych osób
- dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym

CZYTANIE

- czyta ze zrozumieniem na poziomie krytycznotwórczym teksty spoza listy lektur
- interpretuje utwory poetyckie i prozatorskie

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich, poetyckich, dramatycznych
- wskazuje elementy baśni, legendy, bajki, mitu w innych tekstach kultury oraz odnajduje
- i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury,
- np. opowiadaniach, powieściach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym

III. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania, formułuje twórcze uwagi
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury, dzieła także spoza kanonu lektur

przewidzianych programem nauczania w klasie szóstej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur

- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych

PISANIE

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, pomysłową formą, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych
 - wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki.

KRYTERIA i ZASADY OCENY WYPOWIEDZI USTNEJ, PISEMNEJ, RECYTACJI, POPRAWNOŚCI ORTOGRAFICZNEJ.

Wypowiedzi ustne:

- Uczeń wypowiada się zgodnie z tematem (ogólnie lub szczegółowo): 0p. - 2p.
- Zachowuje odpowiednią kompozycję (wstęp, rozwinięcie, zakończenie, łączy tekst w logiczną całość, unika powtarzania tych samych myśli): 0p. - 1p.
- Urozmaicona fabuła (opis, charakterystyka, czas i miejsce akcji, puenta, punkt kulminacyjny - wszystkie elementy maksymalna liczba punktów): 0p. - 2p.
- Zwraca uwagę na poprawność językową (stosuje bogate słownictwo, włącza w wypowiedź związki frazeologiczne, przysłowia, porównania, cytaty, dba o odpowiedni akcent, używa wyrazów poprawnych gramatycznie): 0p. - 2p.
- Stosuje odpowiednie tempo mówienia (mówi płynnie, unika pauz): 0p. - 1p.

Oceny za wypowiedź ustną:	
celujący	8 pkt .
bardzo dobry	7 pkt.
dobry	6 pkt .
dostateczny	5 pkt .
dopuszczający	4 pkt. - 3pkt .
niedostateczny	2 pkt. - 0pkt

Uwagi dodatkowe

* Jeśli wypowiedź ucznia składa się z mniej niż wymagana liczba wypowiedzeń, ale jest zgodna z tematem, uczeń nie może otrzymać oceny wyższej niż dopuszczająca.

* Jeśli wypowiedź ucznia nie jest zgodna z wymaganym tematem, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

Recytacja:

1. Uczeń recytuje (płynnie bez namyśleń, poprawek, przerywania): 2p. – 0p.
2. Przestrzega znaków przestankowych: 1p. - 0p.
3. Dopasowuje tempo recytacji i modulację głosu do treści oraz nastroju wiersza: 1p - 0p.
4. Dykcja: 1p. - 0p.
5. Wykorzystuje mimikę: 1p. – 0p.
6. Dojrzałe interpretuje utwór: 1p. - 0p.

Oceny za recytację:	
celujący	7 pkt.
bardzo dobry	6 pkt.
dobry	5 pkt.
dostateczny	4pkt.

dopuszczający	3 pkt.
niedostateczny	2 pkt. - 0pkt.

C. Wypowiedzi pisemne (sprawdzane i oceniane są wg kryteriów):

- Treść (uczeń zrozumiał temat, rozwija go, dobiera materiał, ma ciekawe pomysły, wnioskuje).
- Segmentacja (uczeń stosuje akapity, estetyczny zapis: pisze czytelnie, oddziela wyrazy, nie ma dużo skreśleń w swojej pracy).
- Styl (uczeń posługuje się określonym stylem wypowiedzi, adekwatnym do formy wypowiedzi).
- Język (poprawnie buduje zdania, dobrze wyznacza granice zdań, trafnie dobiera wyrazy).
- Zapis poprawny pod względem ortograficznym (stosuje poprawnie zasady ortograficzne).
- Interpunkcja (stosuje poprawnie zasady interpunkcyjne).

KRYTERIA PUNKTOWEGO OCENIANIA WYPOWIEDZI PISEMNEJ*

(np. opowiadania, charakterystyki, opisu, listu, sprawozdania itp.)

KRYTERIA OCENIANIA	PUNKTACJA
Treść	0 – 4 pkt.
Segmentacja, zapis	0 – 1 pkt.
Styl	0 – 1 pkt.
Język (dopuszczalne 3 błędy, niezależnie od kategorii)	0 – 2 pkt.
poprawne (pod względem znaczeniowym) słownictwo, również w związkach frazeologicznych	5 bł. - 6 bł.– 2 pkt.
poprawna odmiana wyrazów oraz łączenie wyrazów w zdania i zdań pojedynczych w zdania złożone (nie pojawia się powtarzanie tych samych struktur zdaniowych)	7 bł. – 8bł - 1 pkt.
trafnie dobrane środki językowe (nie pojawiają się wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, nieuzasadnione powtarzanie wyrazów obcych i wyrażeń typu: praktycznie rzecz biorąc, dajmy na to, powiedzmy)	9 bł. – 0 pkt.
Ortografia (dopuszczalne 2 błędy, dyslektycy – 3 błędy)	0 – 1pkt.
Interpunkcja (dopuszczalne 3 błędy, dyslektycy 5 błędów)	0 - 1pkt. 2 bł. - 0pkt.

Oceny:

celujący – 10 pkt.

bardzo dobry – 9 pkt.

dobry – 8 – 7 pkt.

dostateczny – 6 pkt.

dopuszczający – 5 – 4 pkt.

niedostateczny – 3– 0 pkt.

**KRYTERIA OCENIANIA KRÓTKICH FORM
WYPOWIEDZI PISEMNYCH***

(np. zaproszenia, ogłoszenia, dedykacji, podziękowania, notatki)

KRYTERIA OCENIANIA	PUNKTACJA
Temat (elementy niezbędne dla danej formy; wszystkie elementy – 2p, brak jednego elementu - 1p., brak dwóch elementów i więcej – 0p.)	0p. – 2 pkt.
Kompozycja (wypowiedź jest spójna i poprawna kompozycja dla wymaganej formy)	0p. – 1pkt.
Język i styl (dopuszczalny 1 błąd językowy – 1p., więcej błędów – 0p.	0bł. – 1 pkt. 2 bł. i więcej – 0pkt
Ortografia, interpunkcja (dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dyslektycy 2 błędy ortograficzne, dwa interpunkcyjne).	0 – 1.pkt.
Zapis, estetyka wykonania (prace dyslektyków estetyka pisania, skreśleń)	0 – 1 pkt.

Oceny:

celujący – 6 pkt.

bardzo dobry – 5 pkt.

dobry – 4 pkt.

dostateczny – 3 pkt.

dopuszczający – 2 pkt.

niedostateczny – 1 – 0 pkt.

*** Uwagi dodatkowe do oceny prac pisemnych**

- Jeżeli praca w całości nie jest na temat, uczeń otrzymuje 0 pkt.
- Jeżeli praca jest nieczytelna, a uczeń nie posiada opinii o dysleksji czy dysgrafii, otrzymuje 0 pkt.
- Jeżeli praca jest nieczytelna, a uczeń posiada opinię o dysleksji czy dysgrafii, musi przeczytać ją nauczycielowi głośno, jeśli tego nie zrobi – otrzymuje za pracę 0 pkt.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera wymaganej liczby słów, jest oceniany jedynie temat, a w pozostałych kryteriach uczeń otrzyma 0 pkt.
- Nauczyciel przed redagowaniem przez uczniów wypracowania/pracy klasowej jest zobowiązany podać uczniom szczegółowe kryteria.

D. Dyktanda:

Oceny za dyktando:

- celujący - ortografia, interpunkcja, estetyka pisma bez zarzutu;
- bardzo dobry - 1 błąd, estetyka bez zarzutu;
- dobry - 2 błędy;
- dostateczny - 3 – 4 błędy;
- dopuszczający - 5 – 6 błędów;
- niedostateczny - 7 i więcej błędów.

Trzy błędy interpunkcyjne liczone są jako 1 błąd ortograficzny

Oceny za dyktando (uczniowie dylektyczni):

- celujący 1 błąd
- bardzo dobry - 2 - błędy
- dobry - 3 - błędy
- dostateczny - 4 – 5 błędów
- dopuszczający 6 – 7 błędów
- niedostateczny - 8 i więcej błędów

Pięć błędów interpunkcyjnych - 1 błąd ortograficzny

E. Zeszyt przedmiotowy

L.P.	KRYTERIA	PUNKTACJA
1.	Systematyczne prowadzenie zeszytu(uczeń ma wszystkie lub prawie wszystkie notatki z lekcji)	0-2pkt.
2.	Czytelność zapisu (zapis czytelny.	0-1pkt.
3.	Przestrzeganie ustalonych zasad dotyczących porządku zapisu lekcji.	0-1pkt.
4.	Estetyka np. estetyczne skreślenia, odstępy, podkreślenia, kolorowe zaoisy itd.	0-1pkt.
5.	Grubość zeszytu.	0-1

Oceny:celujący – 6 pkt.

bardzo dobry – 5 pkt.

dobry – 4 pkt.

dostateczny – 3 pkt.

dopuszczający – 2 pkt.

niedostateczny – 1 – 0 pkt.

E. Klasyfikacja i sposoby oznaczania błędów

RODZAJ BŁĘDU	SPOSÓB OZNACZENIA
1. Błędy merytoryczne a) rzeczowe, b) logiczne.	rzecz.
2. Błędy gramatyczne a) fleksyjne, b) składniowe c) słowotwórcze.	jęz.
3. Błędy wyrazowe a) leksykalne, b) frazeologiczne.	
4. Błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	
4. Błędy stylistyczne	styl.
5. Błędy pisowni a) ortograficzne, b) interpunkcyjne,	ort. int.
5. Błąd graficzny	graf.

Zasady i kryteria oceniania pracy, w tym prac pisemnych uczniów z dysfunkcjami

Dotyczą uczniów posiadających opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej, w której potwierdzono określone deficyty i charakter zaburzeń.

1. W ocenie prac pisemnych uczniów uwzględnia się wartości merytoryczne z pominięciem aspektu graficznego, natomiast ortografia i interpunkcja oceniana jest wg kryteriów OKE.
2. W przypadku uczniów dyslektycznych nie ocenia się głośnego czytania przy całej klasie, umiejętność tę sprawdza się po uprzednim przygotowaniu tekstu przez ucznia.
3. Poprawność ortograficzna nie decyduje o ocenie pracy, jednak uczeń zobowiązany jest do ćwiczeń ortograficznych obejmujących zakres materiału.
4. Formy sprawdzania i oceniania postępów w zakresie ortografii mają charakter dyktand z okienkiem ortograficznym, pisaniem z pamięci i innymi ćwiczeniami ortograficznymi.
5. W przypadku ucznia z dysgrafią czy dysortografią akceptowane jest pismo drukowane lub biblioteczne.
6. W zeszytach przedmiotowych nie ocenia się estetyki pisma.
7. Niska jakość pisma nie obniża oceny. Nie dyskwalifikuje się prac napisanych nieczytelnie, jednak uczeń powinien odczytać pracę nauczycielowi, jeśli nie przeczyta jej głośno, otrzymuje ocenę niedostateczną.
8. Preferuje się wypowiedzi ustne ucznia.
9. Podczas oceniania bierze się pod uwagę stosunek do przedmiotu, chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć, systematyczność, prowadzenie zeszytu, w tym zeszytu ćwiczeń.
10. Ocena półroczna i roczna będzie uzależniona od postępów w nauce, zaangażowania ucznia i systematyczności w pracy.
11. Ze względu na wolne tempo czytania lub pisania wydłuża się czas pracy ucznia.

Uwaga!

Uczniowie mają możliwość pisania dłuższych wypowiedzi pisemnych na komputerze.

ZASADY POPRAWY BŁĘDÓW W PRACACH PISEMNYCH Z JEZYKA POLSKIEGO

1. Wszystkie prace klasowe, dyktanda i sprawdzone przez nauczyciela zadania domowe uczeń ma obowiązek poprawić, czyli dokonać korekty popełnionych błędów, jeśli takie są wskazówki nauczyciela.
2. Uczeń dokonuje poprawy pracy klasowej i dyktanda podczas zajęć języka polskiego. Korzysta ze słownika ortograficznego i słownika wyrazów bliskoznacznych.
3. Pisemne prace uczeń poprawia w zeszycie przedmiotowym.
4. Poprawiając błędy ortograficzne uczeń przepisuje wyraz kilka razy i układa z tym wyrazem zdanie lub poprawia błędy wg własnego pomysłu, np. układa krzyżówkę, tworzy rysunek.
5. Poprawa błędów interpunkcyjnych i językowych w pracy klasowej i w zadaniu domowym przeprowadzana jest wspólnie. Nauczyciel podaje zdania, w których wystąpiły typowe, powtarzające się błędy i uczniowie dokonują poprawy.
6. Błędy ortograficzne popełnione przy przepisywaniu z tablicy uczeń poprawia w tym samym miejscu na marginesie zeszytu.

Opracowanie – Małgorzata Sobczuk